

UOT 94 (479.24)

SAMİRƏ HƏBİBBƏYLİ

AZƏRBAYCANLILARIN GÜRCÜSTANIN İCTİMAİ-SİYASİ
HƏYATINA İNTEQRASİYASI PROBLEMLƏRİ

Məqalədə Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların bu ölkənin ictimai-siyasi həyatına integrasiya problemləri araşdırılmışdır. Araşdırma nəticəsində azərbaycanlıların qanunverici və icraedici hakimiyyət orqanlarında kifayət qədər təmsil olunmadıqları aydın olmuşdur. Gürcü dili biliklərinin kifayət qədər olmaması bütün sahələrdə azərbaycanlıların həyat şəraitinə mənfi təsir göstərir. Təhsil sahəsindəki problemlər və azərbaycandilli kütləvi informasiya vasitələrinin olmaması integrasiya prosesinin qarşısını alan ən böyük əngəllərdir.

Açar sözlər: Gürcüstan, azərbaycanlılar, ictimai-siyasi həyat, gürcü dili, təhsil problemləri.

Azərbaycanın həmsərhəd olduğu bütün ölkələrdə (Ermənistan istisna olmaqla) azərbaycanlılar yaşayırlar. Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılar tarixən bu torpaqların sakinləri, aborigen əhalisi olmuşdurlar. Tarixi Borçalı ərazisi qədim türk qəbilələrinin yaşadığı əzəli torpaqlardır. Gürcüstan məktəblərində tədris edilən tarix kitablarında azərbaycanlıların bu əraziyə XVII əsrdə Şah Abbas tərəfindən köçürüldüyü yazılsa da, Dionisi, Klavdi Ptolemeyin əsərlərində və digər bir sıra etibarlı qaynaqlarda türk tayfalarının qədim zamanlardan bəri burada yaşadığı təsdiq olunmuşdur. Tarixi mənbələrdə basillər olaraq adlandırılan toplumun bugünkü borçalıların əcdadları, Borçalı toponiminin də bu tayfanın adı ilə bağlı olduğu ehtimal edilir. VI əsrdə böyük hun axınları zamanı bu torpaqlara gələn bulqarlar burçalılar kimi adlandırılmışdır. IX əsrdə ərəb xilafətinin dağılmasından sonra yaranan dövlətlər arasında Tiflis əmirliyi də var idi ki, bu əmirlik indiki Gürcüstanın paytaxtı da daxil olmaqla cənub ərazilərini əhatə edirdi. XI-XIII əsrlərdə monqol fəthləri, 1386-cı ildə Əmir Teymurun yürüşü, XIV-XV əsrlərdə Qaraqoyunlu və Ağqoyunlu dövlətlərinin hakimiyyəti, XVI əsrdən etibarən Səfəvi-Osmanlı müharibələri bu bölgəyə təsirsiz ötüşməmiş, azərbaycanlıların yaşadığı Borçalı bölgəsi gah bu, gah digər dövlətin tərkibinə daxil edilmişdir. XVIII əsrin əvvəllərində Gəncə bəylərbəyliyi tərkibində olan Borçalı bəylərbəyi Cavad xan Ziyadoğlunun 1736-cı ildə Nadir Şah Əfşarın taxta çıxmasına etiraz etməsi səbəbindən bəylərbəylikdən alınmış Kartli-Kaxetiya çarlığının idarəçiliyinə verilmişdir [11]. Borçalının çarlığın idarəçiliyinə verilməsi, xanlıqlararası çəkişmələr, Cənubi Qafqazın Rusiya tərəfindən işğalı bölgənin demoqrafik vəziyyətinə təsirsiz ötüşmədi. XX əsrin əvvəllərində müstəqilliklərini elan edən Cənubi Qafqaz respublikaları üçün Borçalı strateji əhəmiyyətə malik idi. 1918-ci ilin dekabrında baş verən Gürcüstan-Ermənistan müharibəsi əsasən Borçalı torpaqları uğrunda aparılırdı. Nəticədə əhalisinin əksəriyyəti azərbaycanlılardan ibarət olan Borçalı yerli əhalinin rəyi nəzərə alınmadan iki dövlət arasında parçalandı. Bu da əhalinin bir qisminin köç etməsinə səbəb oldu. 1927-ci ildə Gürcüstan ərazisində qalan Borçalı torpaqları növbəti dəfə Borçalı, Lüksemburq, Dmanisi olaraq 3 hissəyə parçalandı. Sonrakı illərdə adları gürcü adları ilə (Borçalı-Marneuli, Lüksemburq-Bolnisi, Başkeçid-Dmanisi) əvəz edildi [12].

Gürcüstanda sayca ən böyük xalqlardan biri, ən böyük milli azlıq azərbaycanlılardır. Azərbaycanlılar əsasən Kvemo-Kartli, Kaxeti, Şida-Kartli bölgələrində, Acarıstan Muxtar Respublikasında, həmçinin Tbilisi və Batumi şəhərlərində yığcam halda yaşayırlar. Axırncı dəfə 2014-cü ildə keçirilən əhalinin siyahıyaalınmasının nəticələrinə əsasən Gürcüstandakı

azərbaycanlıların sayı 233024 nəfər olmuşdur [6, s. 22]. Gürcüstan dövlətinin rəsmi statistik məlumatlarında 1989-cu il əhalinin siyahıya alınmasında azərbaycanlıların sayının 307556 nəfər, 2002-ci il siyahıya alınmasında 284761 nəfər olduğu bildirilir [3]. Rəqəmlərdən də göründüyü kimi Gürcüstanın SSRİ-nin tərkibində olduğu dövrlə müstəqillik qazandığı sonrakı dövr müqayisə edildikdə, məlum olur ki, azərbaycanlıların sayında kəskin azalma var. Müstəqilliyin ilk illərində Gürcüstanda hakimiyyətdə olan Z.Qamsaxurdiyanın başçılıq etdiyi qatı millətçi qrupun yeritdiyi ayrı-seçkilik siyasəti azərbaycanlıların sayının azalmasına səbəb olan əsas amillərdəndir. O dövrdə ifrat millətçi cinayətkar hakim dairələrlə azərbaycanlılar arasında qarşıdurmaların baş verməsi, qanunsuz şəkildə tarixən azərbaycanlıların məskunlaşdığı ərazilərdə 35 kəndin, bir sıra çay və yer adlarının dəyişdirilməsi azərbaycanlıları ölkəni tərk etməyə məcbur etmişdir [20]. Sonrakı dövrlərdə Gürcüstanda həyata keçirilən torpaq islahatından azərbaycanlıların yararlı bilməməsi onların ürəkaçan olmayan iqtisadi vəziyyətinin daha da pisləşməsinə səbəb olmuş və nəticədə onların bir qismi öz doğma torpaqlarını tərk etməyə məcbur olmuşdurlar. Azərbaycanda Heydər Əliyev hakimiyyətə gəldikdən sonra Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların həyatında müsbətə doğru dəyişikliklər baş verməyə başlamışdır.

Kvemo-Kartli bölgəsi azərbaycanlıların ən sıx məskunlaşdıqları bölgədir. Burada ümumi əhalinin 41,75%-ni azərbaycanlılar təşkil edir [5]. Ərazisi 6528 km², əhalisi 423986 nəfər olan Kvemo-Kartli bölgəsi 6 rayondan ibarətdir. Marneuli hazırda Kvemo-Kartli bölgəsinin ən böyük rayonlarından biridir. Bu rayon azərbaycanlıların ən sıx yaşadığı bölgə hesab edilir. Burada yaşayan ümumi əhalinin 83,1%-i azərbaycanlılardır. Dmanisi rayonunda ümumi əhalinin 66,8% -ni, Bolnisi rayonunda 66%-ni, Qardabani rayonunda isə 43,7%-ni azərbaycanlılar təşkil edirlər [5]. Bu bölgə Gürcüstanın müstəqilliyinin bərpasından sonra əhalisinin sayında ən çox azalma müşahidə edilən bölgələrindən biridir. Ən yaxın tarixə nəzər salsaq görərik ki, 2002-ci il statistik məlumatlarına görə bölgə əhalisinin sayı 497530 nəfər olmuşdur. Yəni 2014-cü ilədək keçən 12 il ərzində əhalinin sayı 70000 nəfərdən çox azalmışdır.

Kvemo-Kartli bölgəsindən sonra Kaxetiyada azərbaycanlılar sıx məskunlaşmışlar. Burada yaşayan azərbaycanlıların sayı 32354 nəfərdir. Onlar ümumi əhalinin 10,16%-ni təşkil edirlər. Tbilisidə də azərbaycanlıların sayı çoxdur. Hazırda Tbilisidə 15000 nəfərdən çox azərbaycanlı yaşayır [5].

Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlılar əsasən kəndlərdə məskunlaşmışlar. Əksəriyyəti kənd təsərrüfatı məhsullarının əkilib-becərilməsi ilə məşğul olan əhalinin gəlir səviyyəsi olduqca aşağıdır. 2003-cü ildə Kvemo-Kartli bölgəsində adambaşına düşən gəlir ümumilikdə Gürcüstan əhalisinin adambaşına düşən gəlirinin 67,6%-ni təşkil etmişdir. 2007-ci ildə bu rəqəm 59,7%-ə düşmüşdür.

Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların ictimai-siyasi həyatda iştirakı bir o qədər də qənaətbəxş deyildir. XX əsrin 80-ci illərindən başlayaraq Gürcüstanda baş qaldıran millətçilik meyllərinə paralel olaraq azərbaycanlılara qarşı ayrı-seçkilik prosesi özünü bütün sahələrdə büruzə verməyə başladı. Belə ki, həmin illərdə bütün məsul vəzifələrdə çalışmış azərbaycanlılar öz vəzifələrindən uzaqlaşdırıldı, həmin vəzifələrə etnik gürcülər təyin edildilər. Hazırda da rayon polis rəhbəri, prokuror, qamqəbeli, təhsil şöbəsinin müdiri və s. kimi vəzifələrə gürcülər təyin olunurlar. Kvemo-Kartli bölgəsindən fərqli olaraq ermənilərin sıx məskunlaşdıqları Samstxe-Cavaxetiya bölgəsindəki məsul vəzifələrə erməni mənşəli vətəndaşlar təyin edirlər.

Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların parlament və yerli idarəetmə orqanlarında iştirak payı olduqca aşağıdır. 1992-ci ildə keçirilən parlament seçkiləri zamanı 1 nəfər də olsun azərbaycanlı Gürcüstan parlamentində təmsil olunmamışdı. Sonrakı seçkilərdə müvafiq olaraq

1995-ci il 5 nəfər, 1999-cu ildə 6 nəfər, 2004-cü ildə 3 nəfər, 2008-ci ildə 3 nəfər, 2012-ci ildə 3 nəfər azərbaycanlı deputat mandatı qazanmışdı [2, s. 14]. 2016-cı ildə keçirilmiş parlament seçkilərində 30 nəfərə qədər azərbaycanlı namizədliyini irəli sürsə də cəmi 4 azərbaycanlı parlamentdə təmsil olunmuşdur [4, s. 17].

Yerli özünüidarəetmə orqanlarında da vəziyyət oxşardır. İndiyə qədər heç bir qubernator vəzifəsi azərbaycanlılar tərəfindən tutulmamışdır [14]. 2017-ci ildə yerli özünüidarəetmə orqanlarına keçirilmiş seçkilərdə də azərbaycanlıların sayına görə namizədlərin payı aşağı olmuşdur. Gürcüstan ərazisində milli azlıqların sayca üstünlük təşkil etdiyi 8 bələdiyyə mövcuddur [10]. Bu bələdiyyələrin ərazisində 102788 nəfər gürcü, 170830 nəfər azərbaycanlı, 90370 nəfər erməni yaşayır. Bəhs etdiyimiz seçkilərdə gürcülər 137, ermənilər 81 yer əldə etdikləri halda azərbaycanlılar sadəcə 58 yerə sahib ola bilməmişdirlər [18]. Bu nəticələrə əsasən hər 779 gürcüyə 11111 erməniyə 12945 azərbaycanlıya 1 yer düşür ki, bu da yerli idarəetmə sistemində azərbaycanlıların payının nə qədər aşağı olduğunu göstəricisidir [7, 15, 16].

Seçkilərdə namizəd kimi iştirak ilə yanaşı seçici kimi iştirak da olduqca vacibdir. Əhalinin əsas hissəsi kənd yerlərində yaşadığından seçki prosesini dərinlən izləmək istənilən səviyyədə olmamışdır.

Gürcüstanda yaşayan azərbaycanlıların ictimai-siyasi proseslərdə iştirakına mane olan səbəblərdən biri də dövlət dilini kifayət qədər yaxşı bilməmələridir. Dil problemi onların bütün sahələrdə çətinliklərlə üzləşmələrinə səbəb olur [1]. ECMİ-nin statistik məlumatlarına əsasən Qardabani rayonunun əhalisinin 24,5%-i, Marneuli rayonunun əhalisinin 42,2%-i, Dmanisi rayonunun əhalisinin 8,1%-i ümumiyyətlə gürcü dilində heç nə bilmir [8]. Dövlət orqanlarına müraciət etdikdə azərbaycanlılar böyük çətinliklərlə rastlaşırlar. Dövlət orqanlarında yalnız gürcü dilindən istifadə edildiyi üçün tərcüməçi xidmətindən istifadə etməyə məcburdurlar. Bu da onların özlərinin tam hüquqlu vətəndaş kimi hiss etmələrinə əngəl olan əsas amillərdən biridir.

Məktəbyaşlı vətəndaşların gürcü dilini öyrənmələri və Gürcüstanı inteqrasiya proseslərini sürətləndirmək üçün xüsusi dövlət proqramları həyata keçirilir. Azərbaycanlı məktəblərdə dövlət dili məcburi şəkildə tədris edilir. Lakin həftədə bir neçə saat keçirilən bu dərslərin müddəti və keyfiyyəti dövlət dilinin öyrənilməsi baxımından kifayət etmir. Bundan əlavə təşviqədi vasitə kimi dil olimpiadaları təşkil edilir ki, bu layihələrdə də azərbaycanlı şagirdlərin iştirakı istənilən səviyyədə deyil. Tolerantlıq və Vətəndaş İnteqrasiyası üzrə Milli Konsepsiyanın və 2013-cü il Fəaliyyət Planının yerinə yetirilməsi üzrə hesabatı nəzər salsaq görərik ki, sayının çox olmasına baxmayaraq bu olimpiadalarda cəmi 2110 azərbaycanlı şagird iştirak etmişdir. Ermənidilli şagirdlərin sayı isə 3177 nəfər olmuşdur [21]. Ali məktəblərə daxil olma göstəricilərinə görə isə azərbaycanlıların payı nisbətən daha yüksəkdir. 2013-cü ildə 704 azərbaycanlı Gürcüstan ali məktəblərinə daxil olmuşdursa, etnik ermənilərin sayı müvafiq olaraq 186 nəfərdir [21]. Azərbaycanlılar ali təhsil almaq üçün əsasən Azərbaycan Respublikasına və Türkiyə Cümhuriyyətinə üz tuturlar. Ali təhsil alan gənclərin çox az hissəsi Gürcüstanı geri döndür. Çünki ixtisaslarına uyğun işlərdə və ya dövlət orqanlarında işlə təmin olunmaq perspektivləri olduqca aşağıdır. Bu da Gürcüstandan “beyin axını” ilə nəticələnir. Bütün bunların nəticəsi olaraq ziyalı təbəqə ölkə hüdudlarından kənarında çalışır. Doğma torpaqlarını tərk etməyən əhali isə işsizlik problemi ilə üzləşir. Ümumi Gürcüstan ərazisində işsizlik səviyyəsi 12,4% olduğu halda Kvemo-Kartli bölgəsində işsizlik göstəricisi iki dəfə daha çoxdur [9].

Azərbaycanlılara xitab edən kütləvi informasiya mənbələrinin məhdudluğu onların inteqrasiya prosesinə mane olan səbəblərdəndir. Belə ki, azərbaycandilli informasiya mənbələri olduqca azdır. Mövcud olanlar isə son vaxtlar qarşılaşdıqları iqtisadi problemlərə görə fəaliyyətlərini dayandırmaq məcburiyyətində qalıblar. Əhali əsasən Azərbaycan, Rusiya və Türkiyə televiziya kanallarının xidmətlərindən istifadə edir [9].

Gürcüstanda baş vermiş “Qızılqıl inqilabı”ndan sonra bu sahədə müəyyən irəliləyişlər baş vermiş, milli televiziya və radio milli azlıqların dilində verilişlər hazırlamağa başlasa da bu verilişlər hələ də yetərli deyil [8]. Kvemo-Kartli bölgəsində yerli dildə bəzi proqramlar hazırlanır.

2000-ci illərdən başlayaraq, Gürcüstanda azərbaycandilli mətbuat nisbətən inkişafa başlamış, “Gürcüstan”, “Regionpress”, “Ziya”, “Varlıq”, “Qeyrət”, “Günəş”, “Sözün işığı”, “Təhsil”, “Yenilənmiş məktəb”, “Maarif”, “Müvəkkil”, “Qarayazi” və digər azərbaycandilli qəzetlər, eyni zamanda “Qarapapaqlar”, “Meydan”, “Əhli-Beyt”, “Müctəba” və bir çox dini jurnallar nəşr olunmuşdur [13].

Gürcüstanda azərbaycanlıların milli-mənəvi dəyərlərini yaşadan bir sıra mədəniyyət ocaqları fəaliyyət göstərir. Heydər Əliyev adına Tbilisi Dövlət Azərbaycan Dram Teatrı, M.F.Axundov adına Azərbaycan Mədəniyyəti Muzeyi, Azərbaycan Yazıçılar Birliyinin Gürcüstan bölməsi, Azərbaycanlıların Mədəniyyət Mərkəzi (Marneuli ş.) “Varlıq” Mədəniyyət Mərkəzi (Tbilisi ş.) Rustavi azərbaycanlılarının Mədəniyyət Mərkəzi, Gürcüstan Azərbaycanlıları Konqresi, “Qeyrət” Xalq Hərəkatı, Gürcüstan Azərbaycanlıların Ziyalılar Birliyi, Gürcüstanda Azərbaycan Mədəniyyətinin İnkişafı Mərkəzi, Gürcüstan Aşıqlar, İncəsənət və Mədəniyyət Birliyi, Acarıstan Gürcü-Azərbaycan Xeyriyyə Cəmiyyəti, “Birlik” Ümumgürcüstan Azərbaycan Cəmiyyəti və s. kimi təşkilatlar və mərkəzlər azərbaycanlıların sosial-mədəni inkişafını stimullaşdırır [13].

Aparılmış elmi araşdırmadan belə nəticəyə gəlmək olar ki, Gürcüstanın ictimai-siyasi həyatında azərbaycanlıların iştirakı istənilən səviyyədə deyildir. Bunun həm obyektiv, həm də subyektiv səbəbləri mövcuddur. Azərbaycanlıların gürcü dili biliklərinin zəif olması bu problemin obyektiv tərəfidir. Subyektiv tərəfdən isə azərbaycanlıların siyasi proseslərdə və dövlət orqanlarında təmsil olunmalarına şərait yaradılmaması qeyri-gürcülərin Gürcüstanın idarə edilməsində söz haqqına sahib olmalarının əngəllənməsi kimi başa düşülə bilər. Təhsil sistemində olan kadr və maddi-texniki çatışmazlıqlar da subyektiv səbəb hesab edilə bilər.

ƏDƏBİYYAT

1. Conflict Potential Related to the Problems of Language and Education in Georgia's Kvemo-Kartli Province 2006 // https://www.files.ethz.ch/isn/34149/Language_education_eng.pdf
2. Georgia 2012 Human rights report // <https://www.state.gov/documents/organization/204499.pdf>
3. Georgia's armenian and azeri minorities / <https://www.refworld.org/pdfid/45a4ac0d2.pdf>
4. Ghia Nodia, Álvaro Pinto Scholtbach. The Political Landscape of Georgia // [file:///C:/Users/User/Downloads/Nodia_Pinto_the_political_landscape_of_georgia_2006%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/Nodia_Pinto_the_political_landscape_of_georgia_2006%20(1).pdf)
5. Gürcüstan. Ümumi məlumat 2004 // <http://mfa.gov.az/files/file/Gurcistan.pdf>
6. <http://cesko.ge/eng/list/2597>
7. International election observation mission Georgia, Local Elections, 21 October 2017 preliminary conclusions // file:///C:/Users/User/Downloads/NDI_Georgiafinalelectionstatement_2017_English.pdf

8. Wheatley J. The Integration of National Minorities in the Samtskhe-Javakheti and Kvemo Kartli provinces of Georgia 2009 // https://www.ecmi.de/uploads/tx_lfpubdb/working_paper_44_en.pdf
9. Karli-Jo Storm. Bordering Georgia's Azeris: An Examination of Borders and Identity in Kvemo Kartli // <https://www.idea.int/sites/default/files/publications/the-constitutional-political-reform-process-in-georgia-armenia-and-azerbaijan.pdf>
10. Local elections 21 October and 12 November 2017 OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report // [file:///C:/Users/User/Downloads/OSCE, Final Report- English. pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/OSCE_Final_Report_English.pdf)
11. Süleymanov M. Nadir şah / file:///C:/Users/User/Downloads/kitabuyurdu.org_mehman-suleymanov-nadir-shah.pdf
12. Məmmədli Ş. –Paralanmış Borçalı, s.61// http://elibrary.bsu.az/yenii/ebookspdf/paralanmish_borcali.pdf
13. Nizami Məmmədzadə, Mahmud Kamaloğlu. Gürcüstanın azərbaycanlı jurnalistləri // http://dspace.nplg.gov.ge/bitstream/1234/152327/1/Saqartvelos_Azerbaijneli_Jurnalistebi.pdf
14. Observation of local elections in Georgia of 15 June 2014 by the Congress of Local and Regional Authorities // [file:///C:/Users/User/Downloads/20160802145430 Preliminary ConclusionsbyJosWIENENHeadofDelegationandCongressRapporteur.pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/20160802145430_Preliminary_ConclusionsbyJosWIENENHeadofDelegationandCongressRapporteur.pdf)
15. OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report // [file:///C:/Users/User/Downloads/ 20160817165612 Needs Assessment MissionReport%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/20160817165612_Needs_Assessment_MissionReport%20(1).pdf)
16. OSCE/ODIHR Election Observation Mission Final Report 2017 // [file:///C:/Users/User/Downloads/GEOParliamentary2016-FinalReport_final%20\(1\).pdf](file:///C:/Users/User/Downloads/GEOParliamentary2016-FinalReport_final%20(1).pdf)
17. OSCE/ODIHR Needs assessment missionreport // <file:///C:/Users/User/Downloads/20160817165612OSCEODIHRElectionObservationMissionFinalReport.pdf>
18. OSCE Office for Democratic Institutions and Human Rights Election Observation Mission Georgia // <file:///C:/Users/User/Downloads/Interimreport.pdf>
19. Post-election statement of the national democratic institute ofn Georgia's 2017 local government elections // file:///C:/Users/User/Downloads/GEOParliamentary2016-FinalReport_final.pdf
20. Ethem S. The turks of Borçalı in Georgia: ethnic identity in borderland // <https://etd.lib.metu.edu.tr/upload/12611650/index.pdf>
21. Tolerantlıq və Vətəndaş İnteqrasiyası üzrə Milli Konsepsiyanın və 2013-cü il Fəaliyyət Planının yerinə yetirilməsi üzrə hesabat // <http://smr.gov.ge/Uploads/3ed1c4.pdf>
22. 2014 General Population Census, Main result / http://census.ge/files/results/Census_release_ENG.pdf

Qafqazşünaslıq İnstitutu

E-mail: samira.habibbayli@gmail.com

Samira Habibbeyli

PROBLEMS OF INTEGRATION OF AZERBAIJANIS IN THE PUBLIC AND POLITICAL LIFE OF GEORGIA

The paper deals with the problems of integration of Azerbaijanis living in Georgia into the social and political life of this country. As a result of the study, it was revealed that

Azerbaijanis are underrepresented in the legislative and executive bodies of power. Insufficient knowledge of the Georgian language affects the living conditions of Azerbaijanis in all spheres negatively. Problems in the field of education and lack of Azerbaijani-language media are the biggest obstacles in the integration process.

Keywords: *Georgia, Azerbaijanis, public-political life, Georgian language, education problems.*

Самира Габиббейли

ПРОБЛЕМЫ ИНТЕГРАЦИИ АЗЕРБАЙДЖАНЦЕВ В ОБЩЕСТВЕННО-ПОЛИТИЧЕСКУЮ ЖИЗНЬ ГРУЗИИ

В статье рассмотрены проблемы интеграции азербайджанцев, проживающих в Грузии, в общественно-политическую жизнь данной страны. В результате исследования было выявлено, что азербайджанцы недостаточно представлены в законодательных и исполнительных органах власти. Недостаточное знание грузинского языка негативно влияет на условия жизни азербайджанцев во всех сферах. Проблемы в сфере образования и отсутствие азербайджаноязычных средств массовой информации являются самыми большими препятствиями в процессе интеграции.

Ключевые слова: *Грузия, азербайджанцы, общественно-политическая жизнь, грузинский язык, проблемы образования.*

(Akademik Yaqub Mahmudov tərəfindən təqdim edilmişdir)

Daxilolma tarixi: İlk variant 07.05.2020

Son variant 10.08.2020